

Sygn. akt IV CSK 165/06

POSTANOWIENIE

Dnia 5 października 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Strus (przewodniczący)

SSN Marian Kocon (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Pietrzykowski

w sprawie z wniosku J.P. i R.P.

przy uczestnictwie F.K., E.K., W.J. i D.J.

o zasiedzenie służebności,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 5 października 2006 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawców

od postanowienia Sądu Okręgowego w B.

z dnia 12 stycznia 2006 r., sygn. akt[...],

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w B. postanowieniem z dnia 12 stycznia 2006 r. zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w Ś. z dnia 15 września 2005 r. w ten sposób, że oddalił wniosek J. i R.P. o stwierdzenie nabycia przez zasiedzenie służebności drogi biegnącej przez grunty uczestników postępowania F.K., E.K., W.J. i D.J. Sąd Okręgowy bowiem uznał, że ustalony przez Sąd Rejonowy stan faktyczny nie świadczy o urządzeniu przez wnioskodawców lub ich poprzedników drogi. Skutki przejeżdżania w postaci kolein nie są urządzeniem w rozumieniu art. 292 k.c. Z pojęciem urządzenia nie może być również identyfikowane częściowe utwardzenie kolein tłuczniem, kamieniami i żwirem.

Skarga kasacyjna wnioskodawców - oparta na obu podstawach z art. 398³ § 1 k.p.c. - zawiera zarzut naruszenia art. 386 §1, 233 § 1 k.p.c., a także art. 292 k.c., i zamierza do uchylecia zaskarżonego postanowienia oraz oddalenia apelacji, bądź przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

U podłoża zaskarżonego postanowienia legło stanowisko Sądu Okręgowego, że Sąd Rejonowy naruszył prawo materialne przez zastosowanie art. 292 k.c. do sytuacji faktycznej prawidłowo ustalonej. Sąd Rejonowy błędnie bowiem przyjął, że ustalone częściowe utwardzenie kolein spełnia przesłankę z tego przepisu, a mianowicie, trwałego i widocznego urządzenia gruntowego. Wbrew zatem zarzutom zawartym w skardze kasacyjnej rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego nastąpiło na podstawie stanu faktycznego ustalonego przez Sąd Rejonowy, przy odmiennej natomiast ocenie prawnej żądania skarżących. Oznacza to, że zarzut naruszenia art. 386 § 1 k.p.c. okazał się już z tych przyczyn bezzasadny.

W myśl art. 292 k.c. dopuszczalne jest nabycie w drodze zasiedzenia tylko takiej służebności, która polega na trwałym i widocznym urządzeniu. Prócz normalnych ustawowych przesłanek nabycia przez zasiedzenie, jak np. korzystania z cudzej nieruchomości przez odpowiedni czas (zależnie od dobrej lub złej wiary), art. 292 k.c. wymaga, aby korzystanie łączyło się z istnieniem trwałego i widocznego urządzenia, czyli, innymi słowy, aby korzystanie z cudzej

nieruchomości w zakresie służebności polegało nie tylko na samym fakcie czerpania korzyści, lecz także znajdowało wyraz w istnieniu trwałego i jawnego urządzenia, ostrzegającego właściciela o korzystaniu z jego nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności.

Urządzenie, o którym mowa w art. 292 k.c., ma odpowiadać treści służebności pod względem gospodarczym. Chodzi tu o odpowiednie urządzenie materialne umożliwiające lub ułatwiające korzystanie z cudzej nieruchomości w zakresie służebności, sporządzone na obcej nieruchomości lub co najmniej wkraczające w jej sferę. Charakter tego urządzenia ma być trwały, a nie chwilowy i musi ono być widoczne.

Przepis art. 292 k.c. nie wyłącza nabycia przez zasiedzenie służebności drogi. Nabycie uzależnione jest jednak, prócz innych warunków, od tego, czy korzystanie z cudzej nieruchomości dla celów przejazdu łączyło się z urządzeniem na tej nieruchomości trwałej i widocznej drogi. Przejeżdżanie bez urządzenia drogi nie może doprowadzić do zasiedzenia.

Ustalony przez Sądy niższej instancji stan faktyczny nie świadczy o urządzeniu przez wnioskodawców lub ich poprzedników drogi. Powstałe na skutek wielokrotnego przejeżdżania przez nieoznaczoną ilość osób koleiny utwardzone w niektórych zagłębieniach, w których gromadziła się woda niewątpliwie można określić jako widoczny i być może trwały znak, ale nie jako trwałe urządzenia w rozumieniu art. 292 k.c. Rację przeto ma Sąd Okręgowy, że koleiny w taki sposób utwardzone tej przesłanki nie spełniają.

Z tych przyczyn orzeczono, jak w wyroku.